

Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu

Katedra zdravotní tělesné výchovy a tělovýchovného lékařství

Posudek oponenta bakalářské práce

Název bakalářské práce: Vliv intervenčního programu na rozvoj motorických dovedností žáků se specifickými poruchami	
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The influence of intervention program on motor skill development in pupils with specific learning disabilities	
Autor práce	Ladislav Kaňka
Název studijního oboru	TVS
Forma studia	Prezenční
Vedoucí práce (včetně pracoviště FTVS UK)	Mgr. Eva Prokešová, Ph.D. (katedra ZTV a TVL)
Konzultant práce (včetně pracoviště FTVS UK)	
Oponent práce (včetně pracoviště FTVS UK)	Mgr. Alena Migdauová (katedra ZTV a TVL)
Akademický rok	2017/18

Hodnotící kritéria závěrečných prací

Závěrečné práce jsou hodnoceny počtem bodů, slovně a navrženým klasifikačním stupněm na základě jednotlivých kritérií. Vedoucí a oponent práce vypracují posudek, jehož součástí je bodové hodnocení jednotlivých aspektů práce (dle bodového rozpětí), slovní hodnocení jednotlivých aspektů práce, návrh klasifikačního stupně a jeho slovní zdůvodnění. Součástí oponentského posudku jsou také otázky k obhajobě.

Bodové rozpětí pro určení klasifikačního stupně je pouze doporučené, hodnotitel se od něj může v odůvodněných případech odklonit (vysoký odborný či společenský přínos může převážit drobné nedostatky, nebo naopak přes nesporné kvality práce v některých aspektech může být práce nedoporučena k obhajobě pro natolik zásadní pochybení v klíčovém aspektu).

Klasifikace navržená v posudcích není pro Komisi obhajoby závěrečné práce závazná, ta k posudkům přihlíží, ale rozhoduje se na základě průběhu obhajoby a vlastního uvážení. I přes jeden nebo dva nedoporučující posudky může student závěrečnou práci obhajovat před komisí.

Hodnocení jednotlivých aspektů teoretické a výzkumné práce

HODNOCENÁ POLOŽKA	POČET BODŮ
<p>ABSTRAKT (0-5 bodů)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (cíl a smysl práce, způsob řešení problému, nejzávažnější výsledky a implikace)? • Koresponduje abstrakt s obsahem práce a má přiměřený rozsah? • Obsahuje abstrakt adekvátní klíčová slova (klíčová slova by se neměla nacházet v názvu práce)? 	1
<p>Abstrakt (slovní hodnocení) Abstrakt obsahuje všechny klíčové části. Rozsah jednotlivých částí je však nedostatečný. Bližší informace postrádám jak v oddílu věnujícím se metodám práce a popisu způsobu řešení zvoleného problému, tak v části shrnující výsledky. Výsledky práce uvedené v abstraktu navíc nekorespondují s uvedeným cílem práce. Některá klíčová slova byla zvolena chybně (obsahují typy poruch, které se neshodují s typy poruch žáků z výzkumného souboru – „autistický spektrum, ADHD“ a zahrnují termín ne zcela odpovídající tematice – „kondiční schopnosti“ vs. pohybové schopnosti). Anglický překlad abstraktu obsahuje gramatické chyby či vynechané klíčové slovo.</p>	
<p>ODŮVODNĚNÍ A REŠERŠE ODBORNÉ LITERATURY (0-25 bodů)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je zdůvodnění práce uvedené v úvodu logické? • Je popsána metoda rešerše? • Prokázal student schopnost vyhledat, prostudovat, tematicky utřídit a analyzovat odbornou literaturu? • Obsahuje rešerše literatury (část teoretická východiska práce) podrobnou zprávu o zvolené problematice vycházející z české i zahraniční literatury? • Je výběr literatury aktuální a její záběr vzhledem k tématu dostatečný (úplný)? • Je použitá literatura řádně citována? 	15
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury (slovní hodnocení) Důvod, proč si student pro svou bakalářskou práci zvolil právě toto téma, je v úvodu vysvětlen pouze jednou větou, ve které se autor odkazuje na „současný problém pohybových dovedností u dětí školního věku“. Toto tvrzení však nepodkládá žádnými konkrétními zdroji či poznatky. V úvodu nejsou uvedena východiska práce, současný stav zvolené problematiky v praxi ani aktuální vědecké poznatky. Kapitola naopak obsahuje hrubý popis organizace výzkumu, či obsahu teoretické a praktické části práce. Autor zde definuje hlavní úkol práce („poukázat na možné klady a zápory při tělesné výchově a jejím vhodném naplnění“), který však není v souladu jak s jejím názvem, tak ani s cílem. Naznačený přínos práce, dle mého názoru, neodpovídá jejímu zaměření, cíli ani konečnému provedení („Práce nabízí alternativy tělovýchovných modelů a procesů. Je zde snaha vytvořit souhrn situací tělovýchovných metod a názorných řešení, při snaze o zvyšování motorických schopností a dovedností, zvláště pak u žáků se SPU, ...“).</p> <p>Teoretická část práce je rozdělena do pěti tematických oblastí. Domnívám se, že ne všechny jsou pro cíl a předmět práce zásadní (např. samostatná kapitola System vzdělávání (3. - 3.3.1) či samostatná kapitola Pohybový program (5.)). Některé kapitoly bych naopak velmi doporučila rozpracovat</p>	

podrobněji – např. kapitolu 2.1 týkající se obecné charakteristiky specifických poruch učení (SPU), kde velice postrádám jejich zařazení a ukotvení v aktuálním vydání Mezinárodní klasifikace nemocí dle Světové zdravotnické organizace a jejich vymezení vůči s nimi v zásadě nesouvisejícími specifickými poruchami chování (SPCH) či poruchami autistického spektra (PAS), jejichž popis zde autor bez bližšího vysvětlení důvodu také uvádí. Také bych velmi ocenila informaci o tom, jak vysoká je prevalence vývojové poruchy motoriky (v klasifikaci samostatně stojící dyspraxie, resp. DCD) při diagnóze některé SPU. Stejně tak, vzhledem k řešené problematice, zásadně postrádám v kapitole 4.3 podkapitulu věnovanou obratnostním (či koordinačním) pohybovým schopnostem. Přínosem by jistě byla také zmínka o dalších běžně používaných motorických testech a jejich vhodnosti/nehodnosti pro použití u lidí se SPU.

Autor pracoval s dostatečným množstvím českých i zahraničních zdrojů, které dokázala tematicky utřídit a analyzovat. Vzhledem k tématu práce však postrádám aktuální literaturu zaměřenou právě na oblast pohybových aktivity osob či žáků se SPU.

S textem v teoretické části práce autor téměř nepracuje, zdroj tvrzení uvádí pouze formou zkráceného bibliografického záznamu za textem. Na výroky citovaných autorů neodkazuje slovně, jednotlivé zdroje neporovnává ani nedává do souvislostí. V kapitole 5. chybí odkaz na zdroj zcela a domnívám se, že jde o osobní vyjádření autora, které by se v teoretické části vyskytovat nemělo.

Některé zkrácené bibliografické záznamy uvedené v textu odkazují na literaturu, která není uvedena v seznamu použité literatury.

V textu se objevují nedostatky a nepřesnosti také po věcné stránce, a to především v kapitole 2.1 kde autor uvádí, že ADHD (porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou) je typem SPU, v kapitole 2.7, kde autor tuto informaci opakuje a nepřesně uvádí, že ADHD lze označovat také jako lehkou mozkovou dysfunkci, nedostatečně popisuje příčiny jejího vzniku, či ji dává do nesprávné souvislosti s ADD (porucha pozornosti s hypoaktivitou) a v neposlední řadě v kapitole 3., kde se několikrát odkazuje na neplatnou legislativu.

POUŽITÉ METODY A LOGIKA STRUKTURY PRÁCE (0-20 bodů)

8

- Je cíl práce definován přesně, stručně a srozumitelně?
- Jsou výzkumné otázky a hypotézy jasně stanoveny?
- Uvádí a zdůvodňuje student konkrétní metody a postupy, které použil a na jejichž základě došel k výsledkům?
- Jsou použité metody dobře a podrobně popsány tak, aby umožňovaly replikaci?
- Jsou uvedeny použité statistické metody a byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?
- Je zmíněna existence informovaného souhlasu a schválení projektu práce Etickou komisí UK FTVS?

Použité metody a logika struktury práce (slovní hodnocení)

Cíl práce obsahuje gramatickou chybu a z jeho formulace není přesně jasné, že v šetření šlo o porovnání dvou pohybových programů s odlišným obsahem a zaměřením. Definice hypotézy č. 2 není srozumitelná. V seznamu úkolů práce shledávám jako nelogické, že autor vytvářel pohybovou intervenci pouze na základě studia literatury a nevycházel přitom také z úrovně schopností konkrétních žáků.

V praktické části zásadně postrádám konkrétnější a srozumitelnější popis průběhu výzkumu. Chybí zde kapitola věnující se harmonogramu šetření.

Zásadně chybí bližší zpráva o navrhovaném intervenčním programu (odůvodnění jeho zaměření vzhledem k potřebě rozvoje jednotlivých pohybových schopností, délku jeho trvání, frekvenci lekcí apod.). Popis dvou porovnávaných programů není uveden žádným souvislým textem. Navržený intervenční program autor popisuje pouze obecně a postrádám informaci, proč pro jeho obsah zvolil zejména cviky pro rozvoj výbušné síly dolních končetin a pro zlepšení koordinačních schopností. U popisu programu není uveden odkaz na přílohu (č. 4) obsahující příklad konkrétní cvičební jednotky navrženého pohybového programu. Zde chybí popis části věnované rozcvičení a dovolím si zpochybnit vhodnou volbu cviků pro závěrečnou část jednotky.

Značným nedostatkem jsou také omezené informace o metodě sběru dat. Postrádám vysvětlení, proč si autor zvolil tuto konkrétní formu testování, tyto konkrétní testovací cviky, jejich přesný popis a techniku provedení, případně jejich grafický záznam či fotografii. Případná přesná replikace by tedy, podle mého názoru, nebyla možná. Není zde také vysvětleno, proč autor pozměnil provedení cviků převzatých z projektu OVOV (odlišný čas provádění cviků, jiná zátěž), ani proč zařadil cvik, který mezi jeho disciplíny vůbec nepatří (stoj na jedné noze).

Použité statistické metody použité k analýze výsledků autor uvádí a zdůvodňuje také jejich volbu. Existence informovaného souhlasu ani schválení projektu práce Etickou komisí UK FTVS v textu zmíněno není, nicméně v přílohách oba dokumenty uvedeny jsou.

ZPRACOVÁNÍ TÉMATU A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH POZNATKŮ (0-25 bodů)

8

- Odpovídají uváděné informace soudobému stavu poznání?
- Neobsahuje práce zavádějící, či dokonce demagogická tvrzení a polopravdy?
- Jsou výsledky prezentovány srozumitelně, stručně, přehledně a přesvědčivě (ať už prostým textem, tabelárně či graficky)?
- Jsou získané výsledky náležitě zhodnoceny (zvláště statisticky) a objektivně interpretovány?
- Jsou získané výsledky diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?
- Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?
- Jsou závěry prezentovány srozumitelně a korektně?
- Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?

Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků (slovní hodnocení)

Způsob interpretace výsledků není nijak zdůvodněn. Výsledky jsou uvedeny ve třech tabulkách, které jsou zároveň okomentovány prostým textem. Forma prezentace výsledků první části je zvolena adekvátně, nicméně k jejich interpretaci mám několik připomínek. Tabulka č. 2 prezentuje porovnání výkonů žáků obou tříd z prvního testování před zahájením programu, tabulka prezentující výkony žáků těchto tříd z druhého měření, po jeho ukončení, však v kapitole uvedena není. Z tabulky č. 3, která ukazuje porovnání výkonů žáků z obou tříd před a po intervenci, autor vyvozuje zlepšení obou tříd po uplynutí doby, po kterou byl program uskutečňován. Pro výpočet průměrných hodnot je však jako počet žáků použit součet žáků z obou tříd a domnívám se, že taková interpretace výsledků je zavádějící, protože stejného výsledku by mohlo být dosaženo i v případě, kdy by se zlepšily výkony pouze jedné třídy (autor se v kapitole 8. Diskuze na tuto tabulku odkazuje i při vyhodnocení hypotézy č. 1). Tabulka č. 4 obsahuje rozdíly ve výkonech žáků obou tříd před a po době trvání intervence. Domnívám se, že jedna z minusových hodnot (u bodového ohodnocení skoku přes švihadlo) je uvedena špatně.

V kapitole Diskuze autor především znovu interpretuje výsledky, které však s dalšími podobnými šetřeními porovnává pouze v jednom případě. Zhodnocuje je především v souvislosti s průběhem výuky TV během uskutečňování navržené intervence. Výsledky práce však, především kvůli malému

počtu žáků zapojených do šetření, ale i pro jeho zaměření, nevhodně generalizuje, a to navíc bez odkazu na nějaký další odborný zdroj („Je tedy patrné a praxí ověřené, že vhodný cvičební program vede k rozvoji pohybových dovedností a zlepšení fyzické výkonnosti.“). Kapitola však obsahuje i další nepodložená tvrzení („Je to z toho důvodu, že se děti „přestaly“ hýbat, kvůli novodobím přístrojům (mobily, počítače, apod.) Správné zpevnění v oblasti břišního svalstva pomáhá držet tělesný aparát a nedochází tak k bolestem v různých tělesných partiích.“), stejně jako faktické nepravdy („Je nutné zmínit, že v současné době, kdy je povinná inkluze všech žáků...“).

Závěr práce obsahuje především obecné informace, silné ani slabé stránky práce autor nezmiňuje, konkrétní doporučení pro další výzkum či praxi učiněna nebyla. Uveden je zde především přínos práce pro osobu autora, a to jednak v možnosti vyzkoušení si jeho praktických dovedností v praxi v průběhu uskutečňování intervence a jednak v získání znalostí z oboru speciální pedagogiky.

ODBOURNÝ A SPOLEČENSKÝ PŘÍNOS (0-10 bodů)

5

- Zabývá se práce aktuálním/praktickým problémem?
- Je práce z hlediska oboru přínosná?

Odborný a společenský přínos (slovní hodnocení)

Téma práce je aktuální a v případě odstranění nedostatků by její výsledky mohly být do jisté míry snadno využity v praxi. Autor se sice zabýval intervenčním pohybovým programem u žáků ve škole speciálně zřízené pro žáky se SPU, nicméně z hlediska zvyšování počtu dětí s těmito poruchami v celkové žákovské populaci věřím, že by program zaměřený na ovlivnění jejich motorického omezení mohl pomoci i pedagogům či asistentům pedagoga v běžných školách. Výsledky práce by pak mohly být použity také v oblasti přípravy budoucích pedagogů tělesné výchovy tak, aby byli lépe připraveni na práci s dětmi s těmito poruchami.

FORMÁLNÍ ÚROVEŇ PRÁCE (0-15 bodů)

5

- Obsahuje práce všechny klíčové části?
- Je práce zpracována v dostatečném nebo přiměřeném rozsahu?
- Je práce logicky uspořádána?
- Má práce dobrou jazykovou úroveň?
- Je práce z formálního hlediska bez chyb?
- Jsou správně používány zkratky?
- Jsou obrázky, tabulky či grafika jasně a srozumitelně označeny a popsány?
- Jsou přílohy řádně číslovány (označeny) a je na ně v textu řádně odkázáno (jsou-li obsaženy v práci)?

Formální úroveň práce (slovní hodnocení)

Rozsah bakalářské práce je 45 stran. Teoretické části je věnováno 24 stran, praktické části 17 stran. Přílohy jsou uvedeny na 9 stranách. Na začátku teoretické části je uveden seznam použitých zkratek. Seznam použité literatury zahrnuje 29 uvedených bibliografických odkazů, z toho 4 cizojazyčné a 6 internetových zdrojů.

Téměř všechny tabulky a přílohy obsažené v práci jsou správně očíslovány a v textu je na ně řádně odkazováno. Výjimkou je příloha č. 4, na kterou v textu odkazováno není a není, dle mého názoru, nazvána přesně (vzhledem k tomu, že se jedná pouze o příklad cvičební jednotky v rámci navrženého programu).

Zásadnější nedostatky spatřuji v jazykové úrovni práce a v neposlední řadě také v jejím formálním zpracování.

Jazyková úroveň práce je velmi slabá. Především kapitoly, kde se vyskytují vlastní formulace autora (Úvod, Praktická část, Diskuze, Závěr), obsahují velké množství chyb v gramatické a stylistické

rovině – především v oblasti větné skladby a skloňování. Tento jev velice znesnadňuje srozumitelnost textu a snižuje celkovou úroveň práce. Nedostatkem je také poměrně časté zaměňování odborných výrazů (diagnóza/diagnostika, motorická/pohybová/schopnost/dovednost apod.).

Práce však obsahuje větší množství chyb také z formálního hlediska, a to především v grafické úpravě (používání tabulátorů, různé velikosti a styl písma, užívání/neužívání tučného písma u názvů kapitol, číslování kapitol, nadpisy kapitol na konci stránek aj.), ve zpracování obsahu, či v případě, kdy je část textu z kapitoly Diskuze vložena do kapitoly 7.4.4.

Doporučená klasifikace práce podle bodového ohodnocení

Doporučený kvalifikační stupeň	Bodové rozpětí pro bakalářské práce
Výborně	100 – 81
Velmi dobře	80 – 61
Dobře	60 – 41

Práci klasifikuji stupněm: Dobře – Dostatečně dle průběhu obhajoby

Slovní zdůvodnění navrhovaného klasifikačního stupně:

Práce se zabývá tématem, které lze v současné situaci, kdy dlouhodobě roste počet dětí se speciálními poruchami učení (SPU), považovat za aktuální a přínosné. Autor prokázal schopnost vyhledat a tematicky utřídit literaturu, přestože se domnívám, že přímo k problematice úrovně pohybových schopností dětí se SPU, je možné nalézt i aktuálnější a praktičtější zaměřené zdroje. Metodiku lze, vzhledem k vytyčenému cíli, považovat za adekvátní, nicméně celá praktická část práce (formulace cíle a hypotéz, popis metodiky a organizace výzkumu, následná prezentace výsledků) by měla být v bakalářské práci zpracována důkladněji, srozumitelněji a v neposlední řadě pečlivěji. Velice slabou částí je především práce s textem, a to zejména v pasážích, kde se autor vyjadřuje vlastními slovy. Další nedostatky se projevují v dodržování citačních norem a formálním zpracování. Z práce je nicméně patrný velký autorův zájem o zvolenou problematiku. Přes množství uvedených připomínek doporučuji bakalářskou práci k obhajobě, domnívám se však, že jak v teoretické, tak především v praktické části by mělo dojít k úpravám formou Errata.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě práce:

1. Můžete, prosím, dle aktuálně platné Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů Světové zdravotnické organizace (MKN-10), klasifikovat specifické poruchy učení (SPU), specifické poruchy chování (SPCH), poruchy autistického spektra – pervazivní vývojové poruchy (PAS), mentální retardaci a vývojovou poruchu motoriky a uvést je do případné souvislosti? Můžete, prosím, uvést, jak vysoká je prevalence poruchy motoriky při diagnóze některé ze SPU a SPCH?

2. Můžete, prosím, uvést správný vztah mezi pojmy ADHD, ADD a lehká mozková dysfunkce?

3. V kapitole 3.2 zmiňujete vyhlášku, která upravuje vzdělání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Tato

vyhláška však již nějakou dobu neplatí. Mohl byste, prosím, uvést platnou legislativu a vysvětlit, jaké zásadní změny ve vzdělávání těchto žáků přinesla?

4. V teoretické části práce se v kapitole č. 4.3 zabýváte popisem pohybových schopností. Přesto, že v práci mnohokrát zmiňujete, že lidé se SPU mají nejčastěji problémy s koordinací, obratnostní (koordinační) schopnosti zde vynecháváte. Můžete, prosím, vysvětlit z jakého důvodu?

5. Pro vytvoření „testové baterie“ jste zvolil cviky z projektu OVOV. Mohl byste, prosím, uvést, zda znáte nějaké jiné, standardizované motorické testy a důvod, proč jste nezvolil cviky právě z těchto běžně v praxi užívaných testů?

7. Přestože jste se při vytváření vlastního motorického testu inspiroval disciplínami z projektu OVOV, pro samotné testování jste použil jejich upravené varianty (změnil jste dobu provádění cviku, či zátěž) či jste použil cvik, který mezi disciplínami OVOV vůbec není (stoj na jedné noze). Mohl byste, prosím, vysvětlit, proč? Mohl byste také uvést, z jakého důvodu jste ze všech disciplín OVOV zvolil zrovna tyto 4 cviky?

8. Do Vámi navrženého intervenčního programu jste, dle popisu v kapitole 7.4.2, zařadil především prvky pro rozvoj výbušné síly dolních končetin a pro zlepšení koordinačních schopností. Můžete, prosím, vysvětlit, zda tato volba souvisela se cviky obsaženými v „testové baterii“ nebo co jiného Vás k ní vedlo?

9. V kapitole 7.4.2, kde popisujete průběh cvičební jednotky s využitím intervenčního programu, neuvádíte v úvodní části zařazení žádných prvků statického strečinku. Můžete, prosím, vysvětlit důvod, proč jste tato cvičení do rozcvičení nezařazoval?

Místo a datum vypracování posudku

Podpis oponenta práce

Brno, 2.5. 2018